

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

*«Особистісні детермінанти поведінки молоді
в Інтернет-середовищі»*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ПС-22-2вм
спеціальності 053 «Психологія»
Головаха П.В.
Керівник: Батраченко І.Г.
д. психол. н., доц.

Дніпро
2024 р.

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи здобувача
Головахи Павла Володимировича
На

тему: **«Особистісні детермінанти поведінки молоді в Інтернет-середовищі»**

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу, спеціальності 053 «Психологія» (у форматі магістр) (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі особистісної детермінанти поведінки молоді в Інтернет-середовищі».

У кваліфікаційній роботі теоретично узагальнено та емпірично верифіковано особистісні детермінанти поведінки молоді в Інтернет-середовищі».

У теоретичному розділі з'ясовано, що Інтернет-залежність – стійкий стан, викликаний спрямованістю мотиваційного процесу особистості на уникнення реальності за рахунок зміни психічного та фізичного самопочуття через використання інтернет-мережі, що призводить до віртуалізації свідомості.

Обґрунтовано, що виникнення та функціонування інтернет-залежності зумовлюють механізми психологічного захисту та соціально-психологічні механізми. Система чинників виникнення та розвитку інтернет-залежності функціонує на трьох рівнях: мікрорівні (особистісні характеристики), мезорівні (соціально-психологічні чинники: особливості соціального оточення, внутрішньосімейних стосунків, вплив стресових факторів) та макрорівні (властивості інтернет-середовища).

Зазначено, що Інтернет-залежність має вікові, статеві, соціальні, індивідуальні та демографічні особливості. Вона більшою мірою проявляється в осіб старшого підліткового віку (залежність від комп'ютерних ігор, кіберсексу); у хлопців (залежність від комп'ютерних ігор, кіберсексу); залежність від комп'ютерних ігор, онлайн-гемблінгу та шопінгу в інтернет-магазинах тощо.

Також з'ясовано, що детермінантами формування залежності від комп'ютерних онлайн-ігор є агресивність, конфліктність, використання для самопрезентації ідеального образу «Я», можливість вивільнення емоцій; соціальних мереж – закритість членів сім'ї для контактів, наявність затяжних конфліктів в родині, відкритість інтернет-середовища; онлайн-гемблінгу та шопінгу в інтернет-магазинах – недостатня здатність до саморегуляції, переважання ірраціональних дій, потреба в яскравих емоційних переживаннях, екстернальний локус контролю, прагнення виділитись серед інших, несприятливі стосунки в родині чи на роботі, наявність труднощів при побудові міжособистісних стосунків, очікування відторгнення та неприйняття з боку оточуючих, демонстрація адиктивної поведінки членами сім'ї; кіберсексуальної залежності – надмірна сором'язливість, неадекватна поведінка в ситуаціях інтимної взаємодії, відсутність навичок встановлення близьких контактів, незначний досвід сексуального життя, табування питань сексу в процесі виховання особистості, широкі можливості вибору сексуального партнера в мережі; залежності від компульсивної навігації інтернетом – соціальна ізольованість, надвисока пошукова активність, знецінення міжособистісного спілкування в родині, необмеженість інформації в мережі.

Виникнення та функціонування інтернет-залежності обумовлюють механізми психологічного захисту (компенсація, витіснення, заміщення, втеча) та соціально-психологічні (наслідування, зараження, ідентифікація, навіювання, ефекти ореолу, новизни, стереотипізації). Домінуючим для інтернет-залежних осіб є компенсаторний механізм, вагомими – витіснення та втеча.

Перспективним напрямком наукових пошуків залишається поглиблений аналіз впливу особистісних, соціально-психологічних та соціальних факторів на розвиток інтернет-залежності в індивіда, що перебуває на різних етапах онтогенезу, з метою створення системи засобів профілактики та корекції цього виду залежності із урахуванням специфіки кожного вікового періоду.

Перелік ключових слів: інтернет, Інтернет-користувачі, залежність, молодь, соціальні мережі, «Я-концепція».

SUMMARY

Personal Determinants of Youth Behavior in the Internet Environment

Master's Degree Project of the 2-th year student, speciality «Psychology» (Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine, Department of Innovative Technologies in Pedagogy, Psychology and Social Work) is devoted to the problem of personal determinants of youth behavior in the Internet environment.

In the qualification work, the personal determinants of youth behavior in the Internet environment are theoretically summarized and empirically verified.

In the theoretical section, it is clarified that Internet addiction is a stable condition caused by the orientation of the motivational process of the individual to avoid reality due to changes in mental and physical well-being through the use of the Internet, which leads to the virtualization of consciousness.

It is substantiated that the emergence and functioning of Internet addiction are caused by psychological protection mechanisms and social-psychological mechanisms. The system of factors of the emergence and development of Internet addiction functions on three levels: micro-level (personal characteristics), meso-level (social and psychological factors: features of the social environment, intra-family relations, influence of stress factors) and macro-level (properties of the Internet environment).

It is noted that Internet addiction has age, gender, social, individual and demographic characteristics. It manifests itself to a greater extent in older adolescents (addiction to computer games, cybersex); in boys (addiction to computer games, cybersex); addiction to computer games, online gambling and shopping in online stores, etc.

It was also found that the determinants of the formation of addiction to online computer games are aggressiveness, conflict, the use of an ideal image of "I" for self-presentation, the possibility of releasing emotions; social networks - the closedness of family members for contacts, the presence of protracted conflicts in the family, the openness of the Internet environment; of online gambling and shopping in online stores - insufficient ability to self-regulate, predominance of irrational actions, need for vivid emotional experiences, external locus of control, desire to stand out among others, unfavorable relationships in the family or at work, difficulties in building interpersonal relationships, expectations rejection and rejection by others, demonstration of addictive behavior by family members; cybersexual addiction – excessive shyness, inappropriate behavior in situations of intimate interaction, lack of skills in establishing close contacts, little experience of sexual life, tabooing of sex issues in the process of personality education, wide opportunities for choosing a sexual partner in the network; addiction to compulsive Internet navigation – social isolation, extremely high search activity, devaluation of interpersonal communication in the family, unlimited information in the network.

The emergence and functioning of Internet addiction are caused by psychological protection mechanisms (compensation, displacement, substitution, escape) and social-psychological ones (imitation, infection, identification, suggestion, halo effects, novelty, stereotyping). The compensatory mechanism is dominant for Internet addicts, displacement and escape are important.

An in-depth analysis of the influence of personal, socio-psychological and social factors on the development of Internet addiction in an individual at different stages of ontogenesis remains a promising direction of scientific research, with the aim of creating a system of means of prevention and correction of this type of addiction, taking into account the specifics of each age period.

Key words: Internet, Internet users, addiction, youth, social networks, «I-concept».

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	6
1.1. Інтернет-залежність у системі споріднених понять та її психологічні особливості	6
1.2. Види інтернет-залежності	11
1.3. Детермінанти виникнення Інтернет-залежності. Я-концепція інтернет-користувачів.....	17
1.4. Особливості мотивації користувачів Інтернету.....	30
Висновки до першого розділу	48
РОЗДІЛ 2 ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТЕЙ ІНТЕРНЕТ-КОРИСТУВАЧІВ.....	48
2.1. Завдання та методика емпіричного дослідження	48
2.2. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів емпіричного дослідження особистісних особливостей інтернет-користувачів.....	58
Висновки до другого розділу	92
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	97